

به نام خدا

کیفیت محیط یادگیری

مولفان :

احمد رضا شرفی

زهرا حقیری

دل آرام صادقی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: شرفی، احمدرضا، ۱۳۷۶
عنوان و نام پدیدآور: کیفیت محیط یادگیری / مولفان احمدرضا شرفی، زهرا حقیری، دل آرام صادقی.

مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۰۰۸-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: کیفیت محیط یادگیری

شناسه افزوده: حقیری، زهرا، ۱۳۶۸

شناسه افزوده: صادقی، دل آرام، ۱۳۷۰

رده بندی کنگره: PN۲۱۴۵

رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۰۶

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۵۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: کیفیت محیط یادگیری
مولفان: احمدرضا شرفی - زهرا حقیری - دل آرام صادقی

ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۲۲۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۰۰۸-۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار.....
۹	فصل اول: کیفیت آموزشی .....
۹	کیفیت آموزشی .....
۱۱	الگوهای مطرح در زمینه کیفیت آموزشی .....
۱۷	ارتقاء کیفیت آموزش .....
۱۹	ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی .....
۱۹	ارزیابی اثربخشی آموزش یعنی .....
۲۱	عوامل مؤثر بر اثربخشی برنامه‌های آموزشی .....
۲۲	مفهوم تدریس .....
۲۹	مفهوم تدریس اثربخش .....
۳۳	شرایط یک تدریس اثربخش .....
۳۴	راهکارهای کاربردی یک تدریس اثربخش .....
۳۸	ویژگی های تدریس اثربخش .....
۴۲	معلمان اثربخش چه ویژگی های دارند؟.....
۴۲	راهبردهای آموزشی .....
۴۲	تدوین هدف و مهارت های برنامه ریزی آموزشی .....
۴۲	مهارت های مدیریت کلاس درس .....
۴۳	مهارت های انگیزشی .....
۴۳	مهارت های ارتباطی .....

۴۳	..... مهارت های فن آورانه
۴۴	..... پاسخ گویی به نیازهای خاص فراگیران
۴۴	..... ارزیابی یادگیری
۴۴	..... یادگیری مادام العمر
۴۴	..... تعهد و انگیزش
۴۵	..... نظریه های تدریس اثربخش در نظام آموزشی
۴۶	..... ۱- نظریه اول: تدریس به معنای بازگویی و انتقال اطلاعات
۴۶	..... ۲- نظریه دوم: تدریس به معنای سازماندهی فعالیت دانش آموزان
۴۶	..... ۳- نظریه سوم: تدریس به معنای ایجاد امکان یادگیری
۴۷	..... شاخص های تدریس اثربخش
۵۱	..... فصل دوم: کیفیت یادگیری
۵۱	..... مفهوم کیفیت
۵۳	..... یادگیری
۵۵	..... ۱- یادگیری به عنوان کسب اطلاعات و مهارتها
۵۶	..... ۲- یادگیری به معنای تغییر رفتار از راه تجربه
۵۶	..... مکاتب یادگیری
۵۷	..... رفتارگرایی
۵۸	..... شناختگرایی
۵۹	..... رویکردهای یادگیری
۶۰	..... مطالعات مارتون و سالجو در دانشگاه گوتنبرگ
۶۱	..... دیدگاه پاسک

۶۲	الگوی نظری دانکلین و بایدل
۶۴	مطالعات بیگز
۶۵	الگوی یادگیری بیگز
۶۶	نظریه‌ی پردازش اطلاعات شمک
۶۷	ساختار یادگیری انتویستل و رمسدن
۶۸	ویژگی‌های معلمان و فراگیران در اتخاذ رویکردهای یادگیری
۷۰	تدابیر سازنده برای عمیقتر کردن تفکر فراگیران (بیابانگرد ۱۳۸۸):
۷۱	فصل سوم: کیفیت محیط‌های یادگیری
۷۱	محیط‌های یادگیری
۷۳	محیط‌های یادگیری معلم محور
۷۵	محیط یادگیری یادگیرنده
۷۶	محیط یادگیری میانجی شده
۷۸	مبانی روانشناختی
۷۸	مبانی تربیتی
۷۹	مبانی تکنولوژیکی
۷۹	مبانی فرهنگی
۸۰	مبانی عملی
۸۲	محیط‌های یادگیری سازنده گرا
۹۰	محیط‌های یادگیری باز
۹۰	محیط‌های یادگیری مشکل‌گشایی
۹۱	کیفیت محیط یادگیری

۹۵.....	فصل چهارم : رضایمندی تحصیلی
۹۵.....	رضایت تحصیلی
۹۶.....	ابعاد رضایت تحصیلی
۱۰۱.....	مدلهای رضایت تحصیلی
۱۰۱.....	مدل درونداد - محیط - برونداد
۱۰۱.....	مدل مقایسه‌های رضایت تحصیلی
۱۰۲.....	مدل شناختی رضایت تحصیلی
۱۰۲.....	مدل عقلایی رضایت تحصیلی
۱۰۳.....	مدل زیست محیط رضایت تحصیلی
۱۰۳.....	مدل دو عاملی رضایت تحصیلی
۱۰۴.....	مدل مبتنی بر شکاف در عملکرد و انتظار
۱۰۴.....	مدل رضایت براون و همکاران
۱۰۵.....	منابع

پیشگفتار

محیط، بستری برای شکل‌گیری بسیاری از ویژگی‌های رفتاری است. به بیانی دیگر بسیاری از عواطف، عادات، سلايق و حتی طرز نگرش‌ها و نشست و برخاست‌ها به گونه‌ای شگرف از محیط تأثیر می‌پذیرد. به همین خاطر است که بسیاری از صاحب‌نظران، محیط را دانشگاهی نامیده‌اند که هر فرد با توجه به زمینه‌ها و استعداد‌های خویش می‌تواند از آن بیاموزد و در معرض تأثیرات آن قرار گیرد، دانشگاهی که هیچ‌گاه فرد از آن فارغ‌التحصیل نمی‌شود. در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان در حال حاضر چهار محیط را در یادگیری مؤثر دانست:

۱- مدرسه: مدرسه رسمی‌ترین نهاد آموزشی و پرورشی در سنین کودکی و نوجوانی است.

۲- خانواده: از سپیده‌دم تاریخ بشر تاکنون، خانواده به عنوان یک نهاد اساسی در نگهداری و تربیت فرزندان، نقش منحصر به فردی ایفا نموده.

۳- اجتماع: اجتماع نظام پیچیده‌ای است که این امکان را فراهم می‌آورد تا افراد تحت تأثیر عوامل مختلف در آن به تعامل با یکدیگر بپردازند.

۴- رسانه‌های جمعی و اینترنت: رسانه‌های جمعی و اینترنت را می‌توان ابزارهای آموزشی مدرن نامید که به تنهایی می‌توانند تعاملات موجود در هر یک از محیط‌های سه‌گانه قبلی را تحت الشعاع قرار داده و حتی تأثیرات آموزشی آنها را ناچیز نموده یا آن را خنثی نمایند.

محصّلین و دانش‌آموزان پس از محیط مسکونی خود بیشترین ساعات روز را در واحدهای آموزشی می‌گذرانند. با توجه به نقش اساسی آموزش در فرآیند شکل‌دهی به فرهنگ جامعه لازم است علاوه بر اهمیت دادن به فرآیند آموزش به ایجاد محیط مطلوب که شوق و انگیزه را نسبت به فرآیند یاددهی-یادگیری در دانش‌آموزان ایجاد کند توجه کافی و وافی داشت

فصل اول: کیفیت آموزشی

کیفیت آموزشی

امروزه در سازمان‌های آموزشی، کیفیت به‌عنوان یک پدیده نو و امیدوارکننده مطرح است، به‌طوری‌که درخواست تمامی اقشار جامعه از مدیران و کارکنان سازمان‌های آموزشی، ارائه خدمات بهتر به مشتریانی است که در جامعه وجود دارند (فتحعلی زاده، ۱۳۸۸).

در صنعت، کیفیت عبارت است از رضایت مشتری و توجه به نیازهای او، اما در آموزش می‌توان کیفیت را حذف خطاها، اجتناب از ضایعات، ارائه خدمت کامل به‌وسیله موسسه و کادر آموزشی، بهبود دائمی جریان تدریس و یادگیری، توانایی در تأمین نیازهای دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها، تضمین قابلیت دسترسی به آموزش، اثربخشی و اعتبار برنامه‌های آموزشی و درنهایت مطابقت با استانداردها دانست (سنجری، ۱۳۸۴).

در سال‌های اخیر، کیفیت آموزشی اهمیت دوچندانی پیدا کرده است. اهمیت این موضوع به دلایل متعددی مانند سطح پایین قبولی در دانشگاه میان دانش‌آموزان، نرخ پایین بازگشت سرمایه‌گذاری‌های آموزشی و تمرکز مدارس بر توسعه کمی به‌جای کیفیت مدارس هست. بررسی کیفیت آموزشی به‌عنوان یک متغیر مهم که بر دستاوردهای افراد تأثیرگذار است، از اهمیت بالایی برخوردار است (بیلتاگی، ۲۰۱۰). همچنین کیفیت آموزشی نیازمند بهبود و توسعه بوده و دسترسی صرف به کیفیت آموزشی به‌منظور توسعه پایدار، کافی نیست و بهبود و توسعه آن باید مؤکداً انجام شود.